

LAPSZEMLE

A *Filozofia* 2006-os évfolyama

Az alábbiakban a *Filozofia* című szlovák nyelvű filozófiai folyóirat tavalyi számait mutatjuk be. Mindenekelőtt azonban röviden magáról a folyóiratról: Az elődjének számitó *Philosophica slovacca*, valamint a múlt század ötvenes éveiben különböző elnevezések alatt (*Filozofický zborník SAVU*; *Filozofický časopis Filozofického ústavu SAV*; *Slovenský filozofický časopis*; *Otázky marxistickej filozofie*, végezetül 1966-tól a jelenlegi címmel) megjelenő lap a tavalyi évben 61. évfolyamába lépett. Az utolsó nagy változáson 1990-ben ment át, de ez nem az elnevezést, hanem az irányultságot érintette. Azóta valóban a szlovák filozófia tényleges keresztmetszetét nyújtja, ezért belőle kiolvasható a szlovák filozófia állapota is. Bár igaz, hogy az analitikus filozófia és a logika, valamint a tudományfilozófia képviselői főként az *Organon F* című, 1994 óta megjelenő folyóiratban publikálnak. A *Filozofiát* jelenleg a Szlovák Tudományos Akadémia Filozófiai Intézete adja ki évi tíz számban, számonként hozzávetőlegesen 90 oldal terjedelemben. A kilencvenes évek első felétől a nemzetközi adatbázisokban nyilvántartott folyóiratról van szó (Arts & Humanities Citation Index; Research Alert; Current Contents/Arts & Humanities etc.), ezzel kapcsolatban minden tanulmány előzetes anonim elbírálás alá esik, és csatlakozik hozzá egy angol nyelvű rezümé is.

A *Filozofiának* az elmúlt évben három monotematikus száma jelent meg. Az első szám a fenomenológiai kutatócsoport tanulmányait jelentette meg. Mind a *Tanulmányok*, mind pedig az *Esszék*, a *Dokumentumok* és a *Recenziók* rovat főként Husserl életművével foglalkozik, de figyelemre méltó Jozef Piačeknek az a tanulmánya is, amelyik a Heidegger szövegeinek és terminológiájának fordításakor megjelenő, transzlatológiai és nemzeti filozófiai szempontokat érintő problémákat feszeget. A nyolcadik szám (a pozsonyi Francia Kulturális Intézet támogatásával jelent meg) Emanuel Levinas gondolatrendszerét járja körül, és publikálja Levinasnak a menekülésről szóló esszéjét is. A tizedik számban már hagyományosan a filozófiatörténeti kutatócsoport dolgozatai jelennek meg. Ezek a 19. és 20. századi szlovák, illetve volt felső-magyarországi filozófia különböző aspektusait tárgyalják. Közülük két tanulmányt emelünk ki: az egyikben Milan Zigo dolgozza fel a Szlovák Filozófiai Társaság (majd: Társulás) negyvenéves történetét, a másikban pedig Marcel Martinkovič doktori disszertációjának egy részlete foglalkozik az ún. Új Iskola képviselőinek az 1860-as évek magyar liberalizmusával rokon nézeteivel. Az ötödik szám súrolja a monotematikusságot azzal, hogy a kassai Šafárik Egyetem Természettudományi Karán újonnan alakult filozófiai tanszék munkatársainak dolgozatait közli, amelyek Leibniz, Heidegger, Husserl és Patočka munkásságának bizonyos vonzatait elemzik.

A többi szám tanulmányai eltérő filozófiai diszciplínákat érintenek. Felsorolás nélkül említhetem meg, hogy vannak köztük filozófiatörténeti, az analitikus filozófia körébe tartozó, etikai kérdéseket tárgyaló és az alkalmazott filozófiába sorolható írások is. A *Filozofia* sajátossága, hogy gyakran jelennek meg benne katolikus és evangélikus teológusok, valamint vallásfilozófusok tollából származó tanulmányok is (Peter Fotta, Peter Volek, Karol Nandrásky, František Ábel).

A hetedik számmal vált meg a főszerkesztői posztból a rendszerváltás óta a *Filozofia* arculatát meghatározó František Novosád, aki a szlovák filozófia egyik meghatározó egyénisége. Helyét Dagmar Smreková, az SZTA Filozófiai Intézetének főként erkölcsfilozófiával foglalkozó munkatársa foglalta el. Az elkövetkező időszak mutatja majd meg, mennyiben és milyen módon érinti ez a váltás a folyóirat irányultságát és színvonalát.

Mészáros András